

Kontakt:
Kundesenter
Tlf: +47 23 00 25 48
Fax: +47 23 00 25 01
kundesenter@observer.no

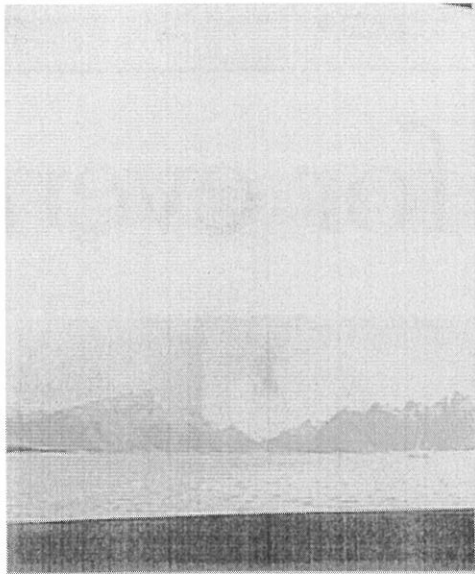
Skulpturlandskap Nordland
Fylkeshuset
8002 BODØ

Side: 5
Totalt antall sider: 8

Skulpturlandskap Nordland

Vårt Land
Dato/nr: 01.06.2005
Redaktør: Helge Simonnes
Telefon: 22 31 03 10
Kilde type: Nisjeaviser
Emne: MBL kilder
Utgiversted: Oslo
Fylke: Landsdekkende
Frekvens: 6/uke
Opplag: 27.880
Lesere: 91.000
Artikkelareal: 1345 cm²
Side: 1

Lisa Karlsson (t.v.) og Charlotte Thiis-Evensen presenterte sin kunstvidec

Valborg i Nyksund på Galleri 8439 5. juni i for.

1709

Kunstverk ønskes destruert

Kunstverket *Valborg i Nyksund* er ønsket destruert av filmens produsent Kunst i Nordland.

Prosjektleder Per Gunnar Tverbakk i kunstprosjektet Kunst i Nordland, mener en vær-varsom-plakat for kunstnere har mye for seg.

– Vi har en dialog med kunstnerne i forhold til hva vi skal gjøre. Siden dialogen ikke er avklart, kan jeg ikke si mer enn at Kunst i Nordland anmoder kunstnerne om å ikke vise filmen mer, sier Per Gunnar Tverbakk.

– *Hvorfor gjør dere dette?*

– Vi ønsker å vise respekt for ønsket som er kommet fra familien og lokalsamfunnet. Vi kan ikke se at noe er tjent med at en film skal få en omfattende negativ konsekvens.

– *Var dette en vanskelig avgjørelse?*

– Nei, fordi det ligger en etisk dimensjon i saken som overstyrer enhver kunstnerisk dimensjon. Det er min personlige mening.

– *Har du vært borti noe lignende?*

– Nei, men situasjonen er ikke unik. Når man produse-

rer kunst som berører virkeligheten, kan det oppstå situasjoner som ingen kan overskue. Da er det ikke uvanlig at slike problemstillinger melder seg.

– *Hva mener du om en vær-varsom-plakat for kunstnere?*

– Det er jeg enig i. Når man lager kunst som involverer personlige historier og griper inn i virkeligheten, har virkeligheten en tendens til å være sammensatt. De som går inn i det må ta høyde for at virkeligheten ikke alltid er så enkel som man tror det.

Vårt Land

1 6489 00000002 20050601 000001709 00234 047

Observer

Observer Norge AS
Lilletorget 1
N-0184 Oslo, Norway

Tel: +47 23 00 25 00
Fax: +47 23 00 25 01

info@observer.no
www.observer.no

Kontakt:
Kundesenter
Tlf: +47 23 00 25 48
Fax: +47 23 00 25 01
kundesenter@observer.no

Skulpturlandskap Nordland
Fylkeshuset
8002 BODØ

Side: 6
Totalt antall sider: 8

Skulpturlandskap Nordland

Vårt Land
Dato/nr: 01.06.2005
Redaktør: Helge Simonnes
Telefon: 22 31 03 10
Kilde type: Nisjeaviser
Emne: MBL kilder
Utgiversted: Oslo
Fylke: Landsdekkende
Frekvens: 6/uke
Opplag: 27.880
Lesere: 91.000
Artikkelareal: 1345 cm²
Side: 1

1709

– En film om en sterk kvinne

Charlotte Thiis-Evensen hadde kastet filmen *Valborg i Nyksund* på havet med det samme om ikke Valborg selv hadde gitt tillatelse til å vise den.

I neste uke vil filmens skjebne bli avgjort i et møte mellom filmkunstnerne Lisa Karlsson og Charlotte Thiis-Evensen og prosjektleder Per Gunnar Tverbakk i Kunst i Nordland.

– Konflikten ligger i at datteren har reagert på måten moren er fremstilt på. Valborg selv har godkjent filmen i for- og etterkant.

– På hvilken måte har hun godkjent den?

– Hun har sagt at vi ikke kan vise filmen i Nord-Norge, men hvor som helst ellers i Norge og i utlandet, sier Charlotte Thiis-Evensen.

Har lært. Reaksjonene på filmen har gjort inntrykk på film-

skaperne.

– Jeg tar kritikken inn over meg og synes det er veldig trist at Valborg og familien er blitt utsatt for dette. I mitt videre arbeid har også jeg vært veldig nøye med å ikke havne i den situasjonen igjen, sier Thiis-Evensen.

Filmskaperne har fått en rekke henvendelser fra kunstarenaer som ønsker å vise filmen.

– Vi har fått mange gode tilbakemeldinger på filmen, også fra mennesker som ikke skjønner at filmen kan skape så mye bråk, sier Thiis-Evensen.

– Filmen appellerer til et publikum langt utenfor Nyksund. Den handler om småsteder der fortielsen er sterk, om hva man snakker om og ikke snakker om.

– Hva har du lært av filmen om Valborg?

– Jeg har lært masse. Det er

viktig å ta hensyn til mennesker når man jobber med dokumentar. Om jeg er kunstner eller journalist, må jeg ta hensyn. Det er viktig å være veldig redelig i forhold til hva du skal bruke materialet til.

– Hva synes du om forslaget om en vær-varsom-plakat for kunstnere?

– Jeg er enig i at man må være veldig forsiktig, sier Thiis-Evensen.

– Hva hadde dere sagt til hverandre om skam?

– Hun fikk helt eksakt beskrivelse av hvordan vi gikk frem under redigeringen, men jeg har ikke snakket med henne om skam. Det tar jeg selvkritikk på. Det vi gjorde feil var at vi startet med et utgangspunkt og visste ikke helt hvor det bar. Ting skjedde for fort. Vi var her

16489 00000002 20050601 000001709 00234 047

Observer

Observer Norge AS
Lilletorget 1
N-0184 Oslo, Norway

Tel: +47 23 00 25 00
Fax: +47 23 00 25 01

info@observer.no
www.observer.no

Kontakt:
Kundesenter
Tlf: +47 23 00 25 48
Fax: +47 23 00 25 01
kundesenter@observer.no

Skulpturlandskap Nordland
Fylkeshuset
8002 BODØ

Side: 7
Totalt antall sider: 8

Skulpturlandskap Nordland

Vårt Land
Dato/nr: 01.06.2005
Redaktør: Helge Simonnes
Telefon: 22 31 03 10
Kilde type: Nisjeaviser
Emne: MBL kilder
Utgiversted: Oslo
Fylke: Landsdekkende
Frekvens: 6/uke
Opplag: 27.880
Lesere: 91.000
Artikkelareal: 1345 cm²
Side: 1

«Jeg tar kritikken inn over meg og synes det er veldig trist at Valborg og familien er blitt utsatt for dette. I mitt videre arbeid har også jeg vært veldig nøye med å ikke havne i den situasjonen igjen.»

Charlotte Thiis-Evensen, kunstner

1709

i Oslo og redigerte. Vi burde ha vist arbeidet 14 dager før, også til datteren.

En lettelse. Thiis-Evensen understreker at å si at filmen handler om skam, bare er en måte å lese filmen på.

– På hvilken måte handler filmen om skam?

– Sladder og fortielse handler ofte om en form for skamfølelse; noe har skjedd som man ikke tør snakke om; blikk har sett noe som man ikke skulle se.

– Har Valborg fortalt dere at

hun skammer seg over denne hånden?

– En hvilken som helst person som treffer henne, ser at hun ikke er stolt av den, – skam er noe man føler i møte den andres blikk.

– Valborg har flere ganger sagt at det var en lettelse og at det var godt å snakke om dette med noen. Når du ser den sju minutter lange filmen, vil du imidlertid se at det ikke er mye snakk om denne hånden. Det er ikke en handicapfilm. Hun er en sterk flott dame. Derfor

er det synd at hånden hennes blir gjenstand for så stor oppmerksomhet.

For fort. – Hva sier datteren som du legger deg på hjertet?

– Vi har ikke snakket sammen siden visningen. Jeg har skrevet til henne at vi i fellesskap kan kaste arbeidet på havet. Jeg har sagt meg lei for at jeg har gjort noe som sårer henne. I kjølvannet av det er jeg enda mer forsiktig nå. Det er det til sjuende og sist handler om at det gikk for fort, sier Thiis-Evensen.

2

TBA

Observer

Observer Norge AS
Lilletorget 1
N-0184 Oslo, Norway

Tel: +47 23 00 25 00
Fax: +47 23 00 25 01

info@observer.no
www.observer.no

Kontakt:
Kundesenter
Tlf: +47 23 00 25 48
Fax: +47 23 00 25 01
kundesenter@observer.no

Skulpturlandskap Nordland
Fylkeshuset
8002 BODØ

Side: 8
Totalt antall sider: 8

Skulpturlandskap Nordland

Vårt Land
Dato/nr: 01.06.2005
Redaktør: Helge Simonnes
Telefon: 22 31 03 10
Kilde type: Nisjeaviser
Emne: MBL kilder
Utgiversted: Oslo
Fylke: Landsdekkende
Frekvens: 6/uke
Opplag: 27.880
Lesere: 91.000
Artikkelareal: 1345 cm²
Side: 1

Uten farens tillatelse

■ I videoen *Pappa og jag* (1999) oppsøker **Linda Västrik** sin far, som på tross av alle bevis, ikke erkjenner farskapet.

I et forsøk på å bli godtatt

som hans datter, vil hun overtale han til å ta en DNA-test. Siden 1999 har videoen blitt vist et utall ganger uten farens tillatelse.

Kilde: Billedkunst

Retten sa ja

■ – Jeg går nesten alltid for langt, men jeg har innsett at jeg er villig til å gå svært langt for å piske dritten ut av all form for dobbeltmoral, sier **Pål Hollender** til Billedkunst.

I *Journal* (1996) forteller Pål Hollender om da han ble misbrukt seksuelt som 13-åring, i *Pelle Polis* (1998/2000) snur han om på rollene ved å forføre en

pedofil politimann som ikke klarer å avvise Hollenders seksuelle tilnærmelser selv om han vet at kamera går.

Politimannen har gått rettens vei for å hindre videoen i å bli vist, men har ikke fått medhold fordi han før og under filmingen ga sitt samtykke til at materialet kunne brukes i et kunstprosjekt.

Vårt Land

Politisk kritisk potensial

■ – Kunstvideo med samfunnskritisk innhold, utgjør et betydelig bidrag innen samtidens dokumentære videokunst. Kanskje kan videokunsten uttrykke noe om den politiske eller samfunnsmessige virkeligheten som ikke andre medier kan, skriver **Nina Schjønsby** i bladet Billedkunst.

Hun peker på at eventuell

samfunnskritikk ofte blir presentert for et smalt utvalg kunstinteresserte.

– Sammenlignet med eksempelvis **Michael Moores** kanskje ikke spesielt subtile blockbustere, som *Fahrenheit 9/11* (2004), har videokunstens politiske kritikk marginale forutsetningene for å skape furore og diskusjon, påpeker Schjønsby.

Vårt Land

1709

2

TBA

16489 00000002 20050601 000001709 00234 047

Observer

Observer Norge AS
Lilletorget 1
N-0184 Oslo, Norway

Tel: +47 23 00 25 00
Fax: +47 23 00 25 01

info@observer.no
www.observer.no

Skulpturlandskap Nordland
Fylkeshuset
8002 BODØ

Side: 2
Totalt antall sider: 8

Skulpturlandskap Nordland

Kontakt:
Kundesenter
Tlf: +47 23 00 25 48
Fax: +47 23 00 25 01
kundesenter@observer.no

Vårt Land
Dato/nr: 01.06.2005
Redaktør: Helge Simonnes
Telefon: 22 31 03 10
Kilde type: Nisjeviser
Emne: MBL kilder
Utgiversted: Oslo
Fylke: Landsdekkende
Frekvens: 6/uke
Opplag: 27.880
Lesere: 91.000
Artikkelareal: 1345 cm²
Side: 1

Stiller etiske krav til kunstnere

Vær-varsom-plakat for kunstnere etterlyses.

Arne Guttormsen

arne.guttormsen@vl.no 22310392

Når kunsten bruker journalistikkens arbeidsmåter, må den også underlegges de samme krav til etterrettelighet, mener Aslaug Vaa, fylkeskultursjef i Nordland.

Filmen *Valborg i Nyksund* får henne til å etterlyse en vær-varsom-plakat for kunstnere. Filmen som er et møte med Nyksund-kvinnen Valborg Gamlesæter, er laget av Charlotte Thiis-Evensen og Lisa Karlsson. Den er bare vist en gang fordi den ble opplevd som et brudd på den tillit filmskaperne var møtt med av Valborg og hennes datter.

Valborg Gamlesæter sier selv hun ble overrasket av filmen. Hun trodde den skulle handle om Nyksunds historie med henne som formidler.

– Jeg godkjente filmen før den ble vist. For meg er det greit at

andre får se den, men datteren min reagerte sterkt, sier Gamlesæter til bladet *Billedkunst*.

Deformert hånd. Aslaug Vaa, fylkeskultursjef i Nordland – som fortiden er i permisjon, reagerer sterkt på den uetterrettelighet hun mener filmkunstnerne utviser i forhold til Valborg og til publikum.

– En vær-varsom-plakat for kunstnere som arbeider med mennesker som ikke er i posisjon til å forsvare seg, bør handle om å forsøke å sette seg inn i den andre sitt sted. Jeg har lært at man skal gjøre mot andre som man vil at andre skal gjøre mot deg, sier Vaa.

Før filmen ble vist, presenterte Charlotte Thiis-Evensen og Lisa Karlsson den i en sammenheng med andre filmer der et samlende tema var skam. I filmen er Valborg 79 år gammel. Hun forteller om sitt lange liv i Nyksund. En scene i filmen viser Valborg som fileterer sei. Det blir tydelig at hennes ene hånd er deformert.

Redelighet. – Kunstnerens blikk var skam. Det får meg til å tro at grunnen til at de valgte Valborg var denne hånda. Det burde de fortalt til Sigrid og Valborg på forhånd. Ville du stilt opp for en kunstner som skulle portrettere seg om hun

hadde fortalt hun arbeidet med temaet skam? Det som er det ironiske er at det som er skammelig er det vi ikke vil vedkjenne oss. Det å ikke klargjøre sine premisser på forhånd kaller jeg å være uetterrettelig, sier Aslaug Vaa.

I en artikkel i tidsskriftet *Syn og Segn* tar Vaa til orde for å stille etiske krav til kunsten. Hun gjør det spesielt gjeldende for vitnekunst – kunstverk som arbeider med levende mennesker og virkelige hendelser og er i grenselandet mellom kunst og journalistikk eller vitenskap.

– Hva annet enn krav om medfølelse vil du fylle en vær-varsom-plakat med?

– Innlevelse, redelighet og klargjorte premisser. Å sette seg i den andres sted og ideelt sett ha et reflektert forhold til det blikket du ser med. Det handler om å ha et analytisk forhold til det du holder på med. Bare da kan du synliggjøre ditt eget ståsted i forhold til de menneskene og det tema du arbeider med, i dette tilfelle å synliggjøre at temaet ditt er skam.

Holdningsforskjell. Vaa sammenligner med filmen *Hefstig og begeistret* som også gir intime møter med navngitte mennesker.

– Det er en grunnleggende forskjell på de to filmene i

1709

2

TBA

16489 00000002 20050601 000001709 00234 047

Observer

Observer Norge AS
Lilletorget 1
N-0184 Oslo, Norway

Tel: +47 23 00 25 00
Fax: +47 23 00 25 01

info@observer.no
www.observer.no

Kontakt:
Kundesenter
Tlf: +47 23 00 25 48
Fax: +47 23 00 25 01
kundesenter@observer.no

Skulpturlandskap Nordland
Fylkeshuset
8002 BODØ

Side: 3
Totalt antall sider: 8

Skulpturlandskap Nordland

Vårt Land
Dato/nr: 01.06.2005
Redaktør: Helge Simonnes
Telefon: 22 31 03 10
Kilde type: Nisjeavis
Emne: MBL kilder
Utgiversted: Oslo
Fylke: Landsdekkende
Frekvens: 6/uke
Opplag: 27.880
Lesere: 91.000
Artikkelareal: 1345 cm²
Side: 1

1709

holdningen til de menneskene de jobber med. Aslaug Holm må ha utvist en stor respekt for menneskene siden hun har fått dem til å stå frem slik de gjør. Du ser det også i Rune Johansen sine fotografier av nordlendinger. Han kommer med bok nummer to nå med bilder av folk flest. Det handler om å se det andre mennesket ut fra deres premisser og ikke putte dem inn i et konsept du har på forhånd.

Vaa mener også filmkunstneren Margareth Ohlin gjør det motsatte av Thiis-Evensen/Karlsson når hun behandler nettopp samme tema, forholdet mellom kropp og skam.

Ohlin forholder seg til det problematiske ved idealkroppen, og gjør noe med det i forhold til seg selv og egen kropp, påpeker Vaa.

Skjæringspunkt. – *Hva skjer når man stiller krav eller forventninger til kunsten?*

– Jeg stiller ikke andre krav enn respekt for at dette handler om mellommenneskelige og etiske spørsmål som er større

enn kunsten. Den frie kunsten stilt utenfor alle sammenhenger mener jeg er en myte.

– *Er det ikke kunstens vesen å unndra seg alle begrensninger?*

– Du kan si det er iboende i kunsten, men jeg vil snu det på hodet. Fordi den ikke er nyttig, kan den vise oss hvordan vi forstår og tenker. At den viser det og hvilke normer som finnes i samfunnet, vil imidlertid ikke si at man kan utlegge mennesker på en usympatisk måte.

– *Hva får deg til å tro at en vær-varsom-plakat vil være til nytte?*

– Jeg sier at disse etiske sider må drøftes når kunsten endrer seg og begynner å jobbe i skjæringspunktet mot journalistikk og vitenskap. Jeg snakker ikke om kunst generelt, men om den som gjør seg nytte av enkeltmennesker og miljøer. Jeg sier ikke at kunsten ikke skal gi oss tilgang på nye måter å se på eller å være farlig. Jeg mener kunsten skal være djerv på det. Derfor synes jeg denne kunsten er viktig som opererer i krysning med journalistikk og antropologi, sier Vaa.

FILMKUNST

«En vær-varsom-plakat for kunstnere som arbeider med mennesker som ikke er i posisjon til å forsvare seg, bør handle om å forsøke å sette seg inn i den andre sitt sted.»

Aaslaug Vaa,
fylkeskultursjef i Nordland,
fortiden er i permisjon

«Kunstneriske Forstyrrelser - Kunst i Nordland» har gitt kunstnerne Lisa Karlson og Charlotte Thiis Evensen produksjonsstøtte til filmen Valborg i Nyksund

Etter at filmen ble vist i Nyksund 5. juni i fjor ønsket Valborgs familie at filmen ikke skulle vises mer.

«Kunstneriske Forstyrrelser» er en serie kunstverk produsert av kunstnere i samarbeid med kommuner i Nordland fylke.

